

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno... 180 K
mesečno... 15 K
za zased. ozemlje... 300 K
za inozemstvo... 520 K

Oglas za vsak mm višine
stolpca (58 mm)... 2 K
manjši oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm)... 1 K

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/7.
Telefon št. 72.

Upravništvo:

Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. šek. urada
št. 11.849.

Beograd, 24. aprila.

Pogajanja z Italijo so prekinjena. Oficijska izjava, izdana od naše komisije trdi, da je italijanska delegacija predložila svoj načrt pogodbe, na katerega naši delegati brez študija potomo zaslišanja strokovnjakov ne morejo dati odgovor, ki bi mogel otvoriti pogajanja. S tem so seje za dalj časa odložene.

Javnost v vsej državi pozdravlja z zadoščanjem prekinjenju pogajanj. Italijanska vlada je obveščena, koliko muke in premaganja je bilo, da so naši delegati le trenutno sedeli pri isti mizi, kjer so bili zastopniki one države, ki nad manjšinsko narodnostjo uganja nasilja nečuvne mere, tako da je Italija daleko prekosila avstrijski režim v Boeni.

Statistika poslednjega leta kaže, kako znan je uvoz Italije v Jugoslavijo. Ni dvoma, da je ta promet igra, trenutne potrebe, ravno tako pa je gotovo, da je uvoz bil tolik, ker se je javnost odvrnala od Nemcev in Avstrijcev. Način pa, kako Italija postopa z našimi rojaki, je položaj premenil. Ni dvoma, da je vključil spominom na vojno Avstrije in Nemec našemu ljudstvu manj zopern nego Italijan. Vsak dan vesti o požigih na Primorskem, nasilja fašistov in cinična pasivnost laške vlade, surovi napadi na naše oficijelne zastopnike, terorizem in krivičnost, vse to je utrdilo v najširših slojih prepričanje, da se prej sporazumemo z Nemcem nego s Talijanom! Naša oficijelna politika tega ne želi in vsi ljudje, ki poznajo nemško nevarnost, so proti temu sovražstvu, a sila dogodkov in provokativnost Italije je taka, da je vsaka nada na sporazum skoro odpadla.

V tem trenutku pride Italija in zaželi, da bi smeli njeni trgovski potniki hoditi po naših krajih. Ribe bi radi lovili njeni ribiči v naših vodah, na obali pa naj nam Lah plovejo s vojnimi ladjami. Znak nezaslišane naivnosti je želeli koncesij te vrste istočasno, ko od laške vlade najeti fašisti palijo naše hiše in groze z ubojem našim rojakom. Ali res ni v Italiji nikogar, ki umeva, da trgovski potniki ne bodo mogli v našo deželo, tudi če bi obstajala o njih pismena pogodba, dokler je politična svoboda, imetje in življenje našega naroda v rokah fašistovskih tolp?

Pa tudi sicer je zanimivo in značilno za laški mentalitet, da Italija z nami ne želi sklopiti nove dogovore, ko pa sama ne izvrši pogodbe, ki jo je podpisala. Niti Dalmacijo ni izpraznila in drzno lansira, da nam ne da Sibena, dokler ne popustimo radi kabo-taže. O Barosu pa, ki je s podpisom gospoda Sforze v prisotnosti Giolittija in Salate priznan Jugoslaviji, se oficijalno trdi, da se pripravljajo nova pogodba z nami. Da se izključuje nevarna «concorrenza za Reko, naj Jugoslavija edino rapalsko pridobitev popusti! Zopet vprašamo, ali ni v Italiji ljudi, ki jim čast in pamet velita, da je že sam ta poselek taka provokacija vsega našega naroda, da bi se ga dostojen politik niti izreči ne upal.

Ob tem položaju je italijanska delegacija prišla čez noč v Beograd. Poslanik Manzoni se zdi, da slabo poučuje svojo vlado o razpoloženju v Jugoslaviji. Gospodje so prišli kakor sneg z vedrega neba in menili so, da se bode vsa Jugoslavija čutila srečno, da sme pozdraviti odposlanec fašistovske vlade in skleniti pogodbo z ljudmi, ki niso držali doseganja pogodbe. Italijani stalno povablajo, da smo mi od dne do dne jačji, oni pa od dne do dne slabji. Pozabljajo, da mi ne rabimo njih produktov nobene vrste, najmanj pa izdelkov njihove še zelo mladostne industrije. Mi lahko živimo brez Italije in jo vabimo, da naj prodaja svoje izdelke drugam.

Ob tem položaju smo tolmachi vse javnosti, ko želimo gg. Luccioliju in Quartieriju ob povratku v Italijo: Srečno pot in na svidenje šele, kadar bode Italija kvitirala svoj podpis v Rapallu, in kadar nastopi v njenem najnovejšem začasnem območju red in mir, ki je vreden pravne države.

Beograd, 25. aprila. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je minister za trgovino dr. Spaho referiral o doseganju poteku pogajanj z Italijo. Njegov referat se je vzel na znanje. Razpravljalo se je, da se v kratkem prično pogajanja glede kulturnih in prosvetnih vprašanj ter zaslužke in drugih kulturnih zavodov, v onih krajih, ki so ostali pod Italijo.

Izenačenje uradniških plač s prvim majem

Beograd, 25. aprila. (Izv.) Danes je bil v ministrskem svetu znova v razpravi načrt neredbe o izenačenju uradniških plač. Finančni minister Kumanudi in minister za socialno politiko Kukovec sta zahtevala, da se izenačenje izvede nemudoma. Ker je ta ministrski svet poslednji pred pravoslavljnim uskrsom, sta ministra izzvala odločitev že danes. Finančni minister je začel izločati sodnike na zahteve njihovih organizacij iz izenačenja, ker bi z ozirom na postoječe sodniške dokla-

de sodniki ta hip nič ne pridobili. Nato je bil sprejet po daljši debati, ki so se je v neprijazni kritiki udeleževali radikalci, demokratski predlog, ki postavlja s 1. majem 1921. vse upravno in finančno uradništvo v državi na enotno dinarsko plačo v smislu predloga činovniških organizacij. V demokratskih krogih vlada radi tega uspeha veliko zadoščenje, ker pomenja korak naprej v konsolidaciji države.

Gospod Pesek v agoniji

Razkritja našega lista o mahinacijah v Jugoslovanskem kreditnem zavodu so pokazala, da si je g. Pesek z brezvestno zlorabo zaupanja organizacije ustanovil priven denarni zavod, preko katerega je prenašal milijone zaupanih mu skromnih prihrankov malega človeka, zlasti pa naših beguncev v svoje in svojih prijateljev privatne in politične kupčije, ne da bi pri tem izpolnil napram vlagateljem vsaj najprimitivnejšo dolžnost poštenega dolžnika, ter jim zagotovil neobhodno varščino. Zavedamo se, da smo v polni meri storili svojo dolžnost napram javnosti, ko smo, kakor upamo, z brezobzirnim nastopom napravili morda še o pravem času konec gospodstvu človeka, ki si je z njemu lastno brezobzirnostjo znal ustvariti v zadnjem času v širši javnosti, katera ne pozna njegove preteklosti, s pomočjo svojega lista politično moralčno pozicijo, ki je v direktnem nasprotju z njegovo osebnostno kvalifikacijo.

Naši udarci so moža podrli na tla. Prišel je do prepričanja, da ga moreta rešiti le še laž in predrznost. V obupnem odporu proti neizogibni katastrofi pa pada iz pogreške v pogreško ter se neprestano lovi v svoje lastne zanke. V nje zapleta tudi stranko, katera se je ob njem, in kakor sedaj vemo, z njegovo, odnosno njegovih vlagateljev denarno podporo vrnila v politično življenje. Žal pa zapleta v te zanke tudi na tisoče nedolžnih ljudi in niti najvitalnejši narodni interesi niso več varni pred njim.

Preko Peskovih laži prehajamo s prezirom na dnevni red. Zaveš odgovornosti v nas je prevelika, da bi si upali napisati le eno trditve o njegovih manipulacijah, za katero bi ne imeli dokaza v uradnih ugotovitvah.

Poudarjamo še enkrat, da so naše navedbe absolutno točne. Gospod Pesek sam jih potrjuje! Ne sicer v anonimnih člankih in v svojih nesramnih lepkih, pač pa v takozv. protestu na čelstva in nadzorstva Jugoslovanskega kreditnega zavoda, vloženem pri trgovskem sodišču proti revizijskemu poročilu. Ta protest se tiče dozdavnih formalnih pogrešk revizorja (ki so očitno iz trte izviru) in ugovarja revizorjevemu nazoru, da so zagrešeni nedostaki pri zavodu nepopravljivi, ne negira pa niti z eno besedo stvarnih konstatacij revizijskega poročila. Ne

negira, da so si Pesek in tovariši kot člani načelstva ali nadzorništva izposodili največji del zaupanja jim denarja za sebe, ne negira onih stotisočev dubioznih kreditov, ki jih je dajal brez sejnih sklepov, ne zanika, da je iz hranilnih vlog plačeval deficite svojega lista, ustvaril fond za narodno-socialno stranko!

Odkrito priznamo, da so nam šele Peskovi odgovori pokazali vse moralne kvalitete tega moža. Da se izogne očitku brezvestnega gospodarstva s tujim denarjem, se sam proglasa za prvega ljubljanskega vojnega dobičkarja. Javno ceni v svojem listu vrednost svojega premoženja na 30 milijonov kron, mož, ki je pred petimi leti imel komaj za kosilo! Ker se mora zavedati, da si more javnost nastanek takega premoženja tolmačiti le na en način, mirnega obličja, dopušča vprašanje, kako je mogoče, da je postal tak človek prvak in voditelj stranke, katera proglasa, da je čistost njen življenjski temelj in boj proti verižništvu in korupciji njen življenjski cilj. Stanka NSS. pa se z njim identificira in ga proglasa za svoj steber, postavlja za svojega reprezentanta, gre za njim čez drn in strn!

Vlagatelji «Jugoslovanskega kreditnega zavoda» so danes trumoma prihajali po svoj denar. G. Pesek pravi v svojem letaku, da so prišli tudi ljudje, ki so denar pri njem naložili. Naj nam pove imena! Mi vemo le za dva vlagatelja. Dve banki, ki špekulirata, da bi jima, kadar nastane katastrofa, padla v roke Peskova hiša ali tiskarna, sta «vložili» pri njem 3 milijone kron ter si izposlovali zastavno pravico na njegovo premoženje, ki je moralno zastavljeno onim tisočim malih vlagateljev, ki so dali Peskovemu zavodu svoje prihranke v prepričanju, da bo «zadruha» pošteno in varno z njimi ravnala. Gosp. Pesek odpira veliko vrzel, da zamaši sto manjših. Izročil se je na milost in nemilost «bankokratom».

Gospod Pesek se nahaja v gospodarski in moralni agoniji. Računi treznih in poštenih ljudi s tem gospodvom so sklenjeni. Z njim pa je razkrinkana tudi stranka, ki je vedela, ali da Pesek zlorablja zaupani denar, ali pa da je vojni dobičkar, pa je vendar od njega živela in ga dvignila na svoj ščit.

Memška nota Ameriki

NEMČIJA PROSI AMERIŠKEGA POSREDOVANJA PRI ANTANTI.

Berlin, 25. aprila. (Izv.) Kakor se govori v političnih krogih, ima nota, ki se je sinoči pozno zvečer brzojavila v Washington, dva dela: pravo noto, ki podrobno razpravlja o posameznih predlogih v vprašanju vojne odškodnine, ter dekament, ki pojasnjuje posamezne točke. Prvi del je zelo kratek, drugi del pa zelo obširen.

Pariz, 25. aprila. (Izv.) «New York Herald» javlja iz Washingtona: Novi repariacijski predlogi Nemčije so dospeli sinoči. Predsednik Harding in Hughes jih bosta takoj proučila, predno jih sporočita zaveznikom. Glede predlogov se varuje absolutna tajnost. Harding in Hughes sta prepovedala vsak pristop k njima in konferirata le s senatorjem Londgem. Zavezniki veleposlaniki ne bodo obveščeni o vsem tem, dokler se ne odpošlje Nemčiji odgovor. Sodijo, da se bo ameriška vlada jutri odločila, ali so novi predlogi vredni, da posreduje ali ne. Za slučaj posredovanja se bo to zgodilo z ljudskimi nasveti predsednika Hardinga, ki naj bi tvorili podlago za nova pogajanja.

DEMOKRATI!
DANES VOLILNA DOLŽNOST!
VSI NA VOLIŠCE!

ITALIJA PRED SPLOŠNO STAVKO.

Dunaj, 25. aprila. Kakor javljajo listi preko Innsbrucka, so strokovne organizacije v Italiji pričele s splošno stavko. Železniški promet se ustavi. Južni Tirolci so se stavki pridružili. Vzrok tega gibanja je prejkone pasivno zadržanje vlade proti izgredom fašistov.

WRANGEL ODSTOPI KOT POVELJNIK SVOJE ARMADJE.

Pariz, 25. aprila. Na poziv francoske vlade bo general Wrangel odstopil kot poveljnik svoje armade in razpustil svojo vlado. General Wrangel se bo v dnevem povelju poslovil od svojih čet in bo naznanil svoj odstop.

VOJNE ODSKODNINE ZA BELGIJO.

Pariz, 25. aprila. (Izv.) Na povratku iz Bruslja je imel minister za obnovo dežele Loucheur govor, kjer je naznanil, da je Belgija v vprašanju povračila vojne škode popolnoma na strani Francije. Za obnovo dežele je treba še izdati 80 do 100 milijard frankov. Francija bo vsako leto stavila 10 milijard na razpolago za obnovo opustošenih pokrajin.

Krvave volitve na Reki

ZMAGA AVTONOMASEV NAD FAŠISTI. — FAŠISTI RAZBILI VOLILNE ŽARE IN ZAČALI GLASOVNICE. — POULIČNI BOJ — VOJASKA STRAHOVLADA.

Bakar, 25. aprila. (Izv.) Proti vsakemu pričakovanju italijanskih nacionalistov so izpadle reške volitve v korist Zanellove avtonomaške stranke, ki je dobila okoli štirideset glasov večine. Vest o zmagi avtonomasev je izzvala med fašisti nepopisno konsternacijo; komaj se je doznalo za izid volitev, so se pojavile demonstracije proti Zanelli in njegovim so-trudnikom. Reška milica je na pove-lje začasne vlade vdrila v prostore, kjer se je vršilo glasovanje, ter razbila volilne žare. Glasovnice je prenesla na Dantejev trg, kjer jih je zažgala v veliko veselje nacionalističnih elementov.

Zagreb, 25. aprila. Reška jugoslovanska stranka je danes iz avtentičnih virov preela nastopno vest o volitvah na Reki: Dne 24. aprila so se vršile nezakonite in rapalske pogodbe neodgovarajoče volitve na Reki. Zmagal Zanello s pomočjo Jugoslovancev in drugih strank ter dobil 3600 glasov več kakor fašisti. Ko so fašisti uvideli, da so premagani, so z bombami pregnali volilno komisijo in uničili volilno skrinjico. Potem so proglasili vojaško diktaturo in prevzeli upravo mesta v roke. Karabini-erji so se odstranili iz mesta, kar je jasen dokaz za to, da je bilo že poprej tako dogovorjeno. Sedaj patrolirajo oboje uničeni fašisti v civilnih oblekah po mestu. Že dopoldne so bili trije mrtvi in 60 ranjenih. Opoldne so čuli v Bakru močno delonacijo. S Suškom so vse vezi pretrgane. Z Reke prihajajo razburljive vesti; naši

ljudje trepetajo pred terorizem. Fašisti nameravajo najbrže uničiti baroško luko. Neobhodno je potrebno, da se zavarujejo naši rojaki pred fašistovskim nasiljem.

Opatija, 25. aprila. (Izv.) Nedeljske volitve v reško konstituanto so se pričele v miru in redu. Natančne številke končnovoljavnega rezultata se niso mogle ugotoviti, ker so pred koncem štetja glasov legionarji razbili volilne žare in odnesli glasovnice. Ob času, ko se je to zgodilo, je imela Zanellova stranka že okoli 1500 glasov večine. Ugotovljen ni še bil izid treh volilnih sekcij, kjer so imeli večino Hrvati. Reška vlada je nato v strahu pred strašnim porazom ukazala legionarjem, naj uničijo volilne žare in glasovnice, kar so je tudi zgodilo.

Bakar, 25. aprila. (Izv.) Izid volitev v reško konstituanto je izzval teške posledice. Cel večer so se sinoči vršili po mestu boji med pristaši Zanelle in nacionalisti. Karabini-erji s oskušali vzpostaviti red in mir, kar pa se jim ni posrečilo kljub temu, da so na nekaterih mestih postavili med nasprotne si stranki pocestne bariere. Mnogo ljudi je težko in lahko ranjenih.

Bakar, 25. aprila. (Izv.) Na Reki vlada veliko razburejnice in vsak hip je pričakovati novih spopadov med nacionalisti, ki jim naečujejo fašisti in med pristaši Zanellove avtonomaške stranke. Vojaska oblast skuša položaj obvladati z izjemnimi odredbami.

Trumbić proti federalizmu in separafizmu

INTERESANTNA SEJA KONSTITUANTE. — POLOMIJA G. DERŽIČA.

Beograd, 25. aprila. (Izv.) Današnja seja ustavotvorne skupščine se je začela ob 10. uri dopoldne in je bilvi zunanji minister dr. Trumbić nadaljeval svoj v soboto prekinjeni govor. Naglašal je, da je svet stvari, katerim bi se morala že v začetku ujedinjenja posvečati posebna pažnja, ki se mora sedaj še povečati. Imeti je treba vedno pred očmi, da sestavljajo našo državo tri plemena, iz česar izvirajo važne posledice. Najjačše in to ne samo po številu, ampak tudi po politični moči je srbsko pleme. Nepobitno dejstvo je, da je bila Srbija neodvisna država in da je šla v svetovno vojno v boj za ujedinjenje naroda. To dejstvo daje srbskemu plemenu v naši državi poseben položaj in se zato tudi ne more ničesar izvesti, kar bi bilo protivno mislim in naziranjju Srbov. Druga važna stvar je ta, da je nujno potrebno, da dobi država čimprej svojo ustavo, tretja pa, da je država že od početka monarhija in da preko tega tudi ne smemo iti. Naša ustavotvorna skupščina je sicer suverena, nikakor pa ne smemo pozabiti, da određuje to suverenost vse tri navedene čenjenice.

Konstituenti je bilo predloženih več ustavnih načrtov. Glavni so trije: načrt ustavnega odbora, ki bazira na principu državnega edinstva, načrt Narodnega kluba, ki temelji na ideji federalizma in načrt Jugoslovanskega kluba, ki razvija idejo avtonomije. Vsi trije principi imajo samo to skupno, da dajejo državi suverenost. Nastali so iz patriotske pobude. Po sedanjih prilikah ni primeren za našo državo niti federalističen niti avtonomističen ustavni načrt. Proti njima govore naravnost neodstranljive težkoče

tako gospodarskega kakor tudi plemen-skega značaja. Načrt Narodnega kluba že zaradi tega ne more biti ideja vseh Hrvatov, ker žive Hrvati v Boeni in Dalmaciji čisto v drugačnih razmerah. Glavni problem države je konstrukcija našega administrativnega življenja.

Vladin ustavni načrt hoče postaviti jedinstvo naše države na temelj zakonodajnega centralizma in upravnega decentralizma. To je jako resen problem, vendar pa sem mnenja, da ima načrt več nedostatkov. Budžetarno pravo parlamenta je slabše, kakor je bilo v srbski ustavi. Tudi v samoupravnih telesih je vpliv naroda eliminiran. Tako veliki župan na čelu oblasti ni odgovoren narodu, kar znači, da se namerava samoupravna prava uničiti. On je za to, da se naša država razvija na principu provizorizma in pride tako do popolnega unitarizma. Število oblasti bi se moralo vsekakor omejiti in več državnih funkcij prepustiti samoupravnim telesom.

Beograd, 25. aprila. (Izv.) V današnji seji je za dr. Trumbićem govoril še narodni socialc Deržić. Njegov govor, čegar zaključek je bil, da bo glasoval proti ustavi, je bil konglomerat raznih zmedenih razborov. Ko je Deržić končno izjavil, da narodno-socialna stranka ne bo odnehala prej, dokler ne bo njen program izpolnjen — «do pičice», je v celi zbornici nastal buren smeh, ki si ga g. Deržić od začetka ni znal prav razlagati. Utis njegovega je bil mučen in mnogi poslanci, ki niso sicer v nobenem posebnem nasprotstvu z «narodno - socialno» stranko, so obžalovali, da se je v ustavotvorni skupščini slovenski član, ki hoče biti napreden, tako blamiral.

Tirolska za priklopitev k Nemčiji

PRI PLEBISCITU OGROMNA VEČINA ZA NEMČIJO.

Innsbruck, 25. aprila. (Izv.) Deželna vlada je šele ponoči izdala uradno poročilo o izidu ljudske glasovanja glede priklo-pitve k Nemčiji. Računajo, da je bilo 115.000 glasov oddanih za priklopitev, proti pa niti 1500.

Po provizornem štetju socialnodemo-kratske «Volkszeitung» je bil do večera izid ta-le: Mesto Innsbruck 33.081 za in 476 proti; Innsbruck okolica (delni izid)

17.366 za in 173 proti; okraj Landeck 965 (?) za in 242 proti; okraj Imst (delno) 9075 za in 74 proti; okraj Reutte (delno) 5600 za in 230 proti; okraj Schwaz (delno) 7370 za in 27 proti; okraj Kitzbühel (delno) 13.401 za in 44 proti; okraj Kufstein (delno) 11.549 za in 104 proti; okraj Lienz 13.540 za in 84 proti. Po teh številkah je bilo oddanih za priklopitev k Nemčiji 120.636 glasov, proti pa komaj 1454.

IZID DEŽELNOZBORSKIH VO-LITEV NA NIŽEAVSTRIJSKEM.
Dunaj, 25. aprila. Pri včerajšnjih volitvah v nižieavstrijski deželni zbor

je bilo izvoljenih 32 krščanskih so-cialcev, 22 socialnih demokratov in 6 velenemcev

Trumbić na razpofju

iz Beograda nam pišejo 23. t. m.:
Sovor dr. Trumbića je bil pričakov-
van z največjim zanimanjem, ker se
je vedelo, da je zelo težavno, izraziti
se o ustavi, ne da bi naskočil ene ali
druge stranke. Če odbijemo čisto so-
cialistične stranke, so poslanci razde-
ljeni v dva tabora. Vedelo se je, da bi
Trumbić rad še nadalje plaval med
obema. Govor dr. Trumbića danes se ni
prinesel odločitve niti na levo niti na
desno. Pričakovati se mora, da je tudi
zanaprej ne prinese. Ugodno je vplj-
val le v toliko, ker je izjavil, da med
Srbi in Hrvati ni plemenskih razlik in
da so le posledice prošlosti povzročile
škodljivo plemensko borbo. Dobro je
zadela tudi njegova anekdota o narod-
ni državi: Ko je vprašal srbskega se-
ljaka, zakaj se on ne pritožuje nad ne-
dostaki v državni upravi, ki se njega
ravno tako tičejo kakor Hrvata, je o-
govoril: «Mi se ne pritožujemo, ker
smo Srbi». Dr. Trumbić je na to na ši-
roko razpravljal o znanem članku Roj-

ševem. Aplavz med klerikalci in pri
Narodnem klubu sparijal demokrate
medklici, da je najslabša uprava na
Hrvatskem bila v časa bana Laginje
in klerikalca Markulina, zato se odgo-
vornost zanju ne more naprtiti sedaj
vladajočim strankam.
Trumbićev govor je zbornico utru-
dil, ker je vedno pričakovala, da gri-
de nekaj velikega, kar pa potem ni
hotelo priti. Ko je Trumbić prošil za
odmor, mu je zbornica rada dovolila,
da nadaljuje govor še le na prihodnji
seji. Pri tem je velika večina mislila,
da je dobro počakati vseh Trumbiće-
vih argumentov, ker se je pričakovalo
izjava, da bodo njegovi pomisleki teht-
nejši. Opozicija je pričakovala od
Trumbića pomoči. To pričakovanje se
ni izpolnilo. Njegov govor je dokazal,
da ne more navesti dr. Trumbić nič
histvenega, glazda, da hoče ostati še
nadalje med dvema taboroma ali pa
— med dvema stoloma.

Izven zakona

Dan na dan prihajajo iz neodreše-
ne domovine poročila o trpljenju in
mučeništvu našega naroda. Fašistov-
ski teror besni v vsi svoji nebrzda-
nosti, poboji, umori, požigi, vandalska
razbijanja, uničevanje zasebne
svojine, vse to je obilje fašistov-
ske propagande. Uradna Italija po
molči, gleda in blagoslovja nasilje.
Kolkor bolj se približujejo volit-
ve, toliko nasilnejše so akcije podiv-
janih elementov, od kraja do kraja
hodijo pijane in oborožene tolpe, ki
strahujejo naš narod, da ga prepla-
šijo, da se ne udeležijo volitev, da se
zmanjša število naših glasov. Žalost-
ni dogodki v Vrtojbi, Standrežu, Sv.
Luciji, Tolminu, Postojni, Sv. Križu,
Gorici, Krnici in drugih istrskih va-
seh so nepozabni in neizbrisni do-
kazi italijanske strahovlade nad na-
šim narodom. A zato strahovlado je
odgovorna italijanska vlada, ki do
danes ni storila niti enega koraka,
da varuje življenje in imetje zasuš-
njene naroda, ki podpira z molče-
čim odobravanjem to, kar je bilo
doslej neznano v državni zgodovini
katerekoli države.

Najnovejša poročila, ki prihajajo iz
nesrečne Istre, govore o nasilju fa-
šizma, ki ga uganja proti šolstvu.
Otrokom zabranjujejo obiskovati šole,
požigajo jim knjige, preganjajo
učiteljsko, da bi onemogočili delo
šol.

Tako prinaša «Edinost» naslednja
kratka in žalostna poročila iz Istre:
V sredo dne 20. t. m. je šla trojica
fašistov v Pazinu od hiše do hiše ter
zahtevala od staršev, da morajo vse
svoje otroke, ki hodijo v 1., 2. in 3.
razred, vpisati dne 1. maja t. l. v ita-
lijansko šolo. Fašisti so zagrozili, da
bodo vsem onim, ki se ne bodo po-
korili temu ukazu, zažgali hiše. — V
sredo dne 20. t. m. so prišli v Pazin
tri učiteljice iz Zminja, odkoder so
jih prepodili fašisti. Ena izmed uč-
teljic je rojena v Zminju in ima tam
tudi svoje starše. Drugi dve sta iz

otoka Krka. Vsled preganjanja učitel-
jic je ljudska šola v Zminju zaprta.
Rekli so jim, da morajo uvesti
popolnoma italijansko šolo, t. j. kršti-
ti službene predpise, ali pa takoj za-
pustiti Zminj. — V sredo dne 20. t. m.
so fašisti napadli v Zminju šolsko
mladino, ko se je vračala iz šole.
Onim otrokom, ki niso mogli pobeg-
niti, so vzeli knjige in jih sežgali. —
Pred desetimi dnevi so dali fašisti
učitelju v St. Petru v Sumi ultimatum,
da mora v osmih dneh zapustiti Sv.
Peter. Vsled groženj je učitelj to tu-
di storil. Posledica tega je, da so
otroci brez učitelja, ki je moral za-
radi nasilstva kršiti obstoječe pred-
pise in zapustiti svoje mesto. — Dne
30. marca so fašisti učitelju v Tinja-
nu vrgli vse pohištvo iz stanovanja
na ulico ter ga sežgali. Učitelj trpi
ogromno škodo.

To so le posamezni odlomki iz dol-
gih in žalostnih poročil, ki prihajajo
iz neodrešene domovine. V kolikor
so žalostna ta poročila, v tolikor je
razveseljivejša dejstva, da tudi pred
takim nasiljem naš narod ni klonil,
da je pripravljen na skrajni odpor in
da hoče kljubovati sili z delom in
pružbo narodne zavesti.

V Beogradu se mude sedaj zastop-
niki italijanske vlade, ki so na otv-
ritveni konferenci izjavljali na dolgo
in široko dobro voljo in odkritosrčno
želje za prijateljske odnose z našo
državo. Naj jim naša vlada predloži
ta žalostna poročila in pove naravnost,
da na take odnose ni misliti, dokler
je naš brezpravni narod v zasede-
nem ozemlju izven zakona, izpo-
stavljen nasilju in preganjanju onih,
katere podpira ona vlada, ki hoče ži-
veti z nami v miru.

Naš narod pa naj vztraja na svojih
rodnihih tleh, kjer je živel tisočletje.
Zgodovina govori, da nikdar ne zma-
ga nasilje onega, ki ima trenutno v
roki moč, ki ne pozna meje sovra-
štva.

Politične beležke

† Iz nedeljske seje ministrskega sve-
ta. Iz Beograda poročajo 24. aprila:
Na današnji seji ministrskega sveta je
ministrski predsednik poročal, da je
naša vlada zahtevala konzulate v Za-
dru, na Lošinju in v Trstu. Nadalje je
poročal ministrski predsednik o pri-
pravah za 1. maj. Finančni minister je
poročal o zveščanju uradniških plač.
Naredba je bila v načelu sprejeta, ka-
kor je bila predložena od zastopnikov
uradništva. To izenačenje bo zahtevalo
30 milijonov kron. O naredbi v po-
drobnem bo ministrski svet še raz-
pravljal. Ministrski svet se je potem
bavil tudi s stanovanjsko naredbo, ki
velja samo za Srbijo. Minister za so-
cialno politiko bo v kratkem odredil,
ad se naredba razširi tudi na preko-
savske kraje.

† Francija odgodila ratifikacijo tri-
anonske mirovne pogodbe. Kakor po-
ročajo iz Budimpešte, je madžarska
vlada dobila iz Pariza obvestilo, da je
ratifikacija trianonske mirovne pogode-
be v francoski zbornici za enkrat od-
ložena zaradi tega, ker si hoče Fran-
cija pred ratifikacijo zagotoviti garan-
cije od Madžarske, in sicer pred vsem
za varovanje proti restavraciji Habsbur-
žanov, izročitev «Burgundland» (nem-
ške zapadne Madžarske) in odpoved
Madžarske na dalekosežne poplave
meje v Zapadni Madžarski.

† Francoska mobilizacija proti
Nemčiji se je začela. Niso sicer zopet
polna dvorišča kasarn, ne zvenketajo
ostroge in ne rezgetajo konji, toda to
še pride. Mobilizacija pa je že goto-
va — v francoskem javnem mnenju, v
njegovem časopisju. Posebno naciona-
listični tisk vrši svojo nalogo izbornu,
ko pozivlja na aneksijo. Republikan-
sko časopisje je vlada naprosila, naj
vpliva na javnost pomirjevalno glavo-
vojaških določb, ki bodo sledile. Ves
nacionalističen tisk v Franciji zato po-

udarja, da bo celo podjetje proti Nem-
čiji nedolžna operacija, ki bo prisilila
Nemce na izročitev tajnih virov zlata
in drugih res pozitivnih dohodkov. On-
em zatrjuje te vrste tisk, da Brian-
dova vlada ne misli na nasilno okupa-
cijo nemškega ozemlja. Francija da
ima pri protinemski akciji samo izvrš-
ilno vlogo, katero ji je predpisal
Lloyd George. — Socialističen tisk je
zmeren in objavlja poročila o sankci-
jah s pikirimi opazkami.

† Amerika ne posreduje. Predsed-
nik ameriških Združenih držav Har-
ding je odgovoril na nemško prošnjo
za posredovanje med nemško vlado in
antanto, da Amerika ne more prevzeti
vloge posredovalca in razsodnika. Iz-
raža pa nado, da bo nemška vlada z
ozirom na položaj sama izgotovila ta-
ke predloge, ki bodo lahko stvorili
podlago za dosegljiv sporazum.

† Nemčija prosi tudi za angleško
posredovanje? Politični korespondent
«Chicago Tribune» javlja, da je do-
znal iz verodostojnega vira, da prosi
Nemčija Anglijo za posredovanje, ki
naj bi izravnilo grozeči spor s Fran-
cijo. Nemčija predlaga, naj se vojaške
sankcije ne začne izvajati 1. maja. —
Angleški gospodarski strokovnjaki,
člani reparacijske komisije v Parizu,
baje predlagajo, naj se celo industrijsko
ozemlje v Gorenji Šleziji postavi
pod medzavezniško nadzorstvo. Dežela
naj se tako dolgo smatra za avtonom-
no državo, dokler Nemčija ne izpolni
vseh svojih obveznosti. Strokovnjaki
cenijo dohodek gornješlezkega indus-
trijskega ozemlja tekom tridesetih let
na 75 milijard zlatih mark.

† Oklic za revizijo versajlske mi-
rovne pogodbe. V «Manchester Guar-
dianu» je objavila skupina znanih in-
vplivnih osebnosti iz politike, znanstva
in literature oklic, ki pravi, da se je
svet prevaril v nadi na mir, ki bi mor-
al slediti svetovni vojni. Ne sme se
pozabiti, da je bilo Wilsonovih 14 točk,
ki so centralne države prosile na ka-

pitulacijo. Narodil so se na deželah, da se
bo stvorila mirovna pogodba na pod-
lagi Wilsonovih predlogov. Prišlo je
pa drugače. Versajlski mir so sklenil
mojke, ki so Wilsonovega programa
posluževali le pod pretvezo, da lažje
ugotobe stare sovražnike. Če se hoče
doseči resničen mir, je torej potrebno,
da se versajlska mirovna pogodba ri-
vidira in popravi v zmislu Wilsonove-
ga programa. Pri tej reviziji morajo so-
delovati zastopniki vseh narodov brez
ozira na to, kakšno vlogo so igrali v
svetovni vojni. Tako pravi oklic, ki so
ga podpisali tudi Bernard Shaw, Ram-
say Macdonald, Robert Smillie, Filip
Snowden, Henrik Barbusse ter kopica
druhih mož svetovnega slovesa. Toda
kot je mnenje prakov kulturnega
sveta pravo in resnično, ni težko po-
goditi, kakšna usoda bo zadela njho-
vo prizadevanje po reviziji versajl-
skega miru. Njihova zahteva bo ostala
samo na papirju, imperilizem pa pojle
svojo pot naprej.

† Konferenca v Portorose se otv-
ri najbrže dne 30. t. m. Zedinjene
države ameriške bo na konferenci
zastopal pooblaščenec washington-
ske vlade pri reprezentacijski komi-
siji na Dunaju, polkovnik Clarence
B. Smith, Anglijo Sir Francis Dent,
Francijo pa viceadmiral Fatou.

**VOLILNO PRAVICO IMAJO VSI
TISTI, KI SO VPISANI V VO-
LILNEM IMENIKU. IN NE SAMO
ONI, KI SO ZADNIČ TUDI RES
VOLILI. KAKOR JE BIL PO-
NEKOD POGREŠNO OBJAV-
LIENO!**

Občinske volitve

**POZOR DEMOKRATSKI VO-
LILCI.**
Volilni odbori Jugoslovanske de-
mokratske stranke se nahajajo, in
sicer: za I. volišče, Poljansko pre-
dmetje v gostilni Grošelj, Poljanska
cesta št. 7; za II. in III. volišče,
šentjakovski okraj v gostilni Lozar,
Rožna ulica 15; za IV. volišče, tr-
novsko predmetje v gostilni Zupan,
Krakovski nasip; za V. volišče,
dvorski okraj v gostilni Mrak, Rimska
cesta; za VI. volišče, dvorski
okraj v gostilni Pajk, Vegova ulica
št. 10; za VII. volišče, kolizejski
okraj v gostilni Gorše («Novi svet»);
za VIII. volišče, kolodvorski okraj v
pisarni dr. Grablovice, Sodna ulica
št. 11; za IX. in X. volišče, šentpe-
terski okraj v gostilni Brezovšek,
Komenskega ulica št. 26; za XI. vo-
lišče, Vodmat, gostilna Bizjak, Bo-
horjeva ulica št. 16; za XII. volišče,
Barje v gostilni Česnovar, Dolenjska
cesta; za XIII. in XIV. volišče, Spo-
dnja Šiška, gostilna Grčar, Gasilska
ulica.

**Skrinjica Jugoslovanske demo-
kratske stranke je prva.**
V njo vrzite krogljico.
Volitve se vrše nepretrgoma od
8. ure zjutraj do 5. popoldne. Volil-
no pravico imajo samo oni, ki so jo
imeli za ustavotvorno skupščino
dne 28. novembra 1920.
Volilni okraji so isti kakor za usta-
votvorno skupščino. Vsakdo voli na
istem volišču, kakor je volil dne 28.
novembra.

Somišljenike Jugoslovanske demo-
kratske stranke pozivljamo, da pri-
dejo čimprej na volišče. Za sleher-
nega demokrata velja volilna dolž-
nost. Ko ste volitev opravili, javite
se pri volilnem odboru svojega voliš-
ča.
v V. volišču je državna obrtna šola
in ne I. državno gimnazijo, kakor je
bilo pomotoma priobčeno v raznih ob-
javah.
v Gremij trgovcev v Ljubljani toni
priporoča svojim članom, da svojim
naročnikom (delavcem) tako uredi
službeni čas na dan volitve, da bodo
bili prikrašani na svojem zaslužku.
Občinske volitve po deželi se vrše od
3. do vštete 15. maja t. l. istotako
vseskozi od 8. do vštete 17. ure. Tudi
podeželski trgovci delodajalci se bodo
gotovo ravnali pa vzgledu ljubljanskih
tovarišev.

v Klerikalci in komunisti v tesnem
objemu. Mariborski komunisti so izdali
letak na mariborske proletarce, ki je
bil natisnjen v klerikalni Cirilovi ti-
skarni in strastno napada demokrate
in socialiste, dočim o klerikalcih po-
polnoma molči. Moskovska in rimska
internacionala sta se torej našli v tes-
nem objemu.

V volilno gibanje na Štajerskem.
V Pobrežju sta vloženi dve kandidati-
ki listi: družena gospodarska in sociali-
stično-komunistična. Na prvi listi je
42 demokratov, 5 klerikalcev in en so-
cialist. Boj bo jako hud, ker komun-
isti in socialidemokrate mobilizirajo
zadnjega moža. V marenberškem so-
nem okraju so prodrli klerikalci samo
v Remšniku. Povsod drugod bodo na-
čelovali občinam napredni župani. Ta-
ko izgledajo klerikalne zmage, o kato-
rih neprestano vpije mariborska «Stra-
ža».

**NIKDO NE OSTANI DOMA!
VSAK NA VOLIŠČE!
PRIVEDITE SEBOJ NEODLOČ-
NE SOSEDE IN TOVARIŠE!**

Domače vesti

Ljubljana, 25. aprila.

* Likvidacija ministrstva za prehra-
no. Na poslednji seji ministrskega sve-
ta je bilo sklenjeno, da minister za so-
cialno politiko dr. Kukovec izvrši
likvidacijo ministrstva za obnovo in
prehrano. Kakor znano, se še nahaja
v sladiščih razpuščenega ministrstva
raznega blaga za približno 20 milio-
nov dinarjev.

* Preselitev regenta v novi dvor.
Tekom tega leta se bo regent preseli-
l v novi dvor. Za ureditev novega dvor-
ca in za preskrito z vsemi potrebšči-
nami se je sestavila posebna komisija,
v kateri so: dvorni maršal polkovnik
Damjanovič, dvorni upravnik Nenadič,
vodja državnega računovodstva dr.
Dučić, slikar Uroš Predić, arhitekta
Popović in Korunović ter član glavne
kontrolne Stepanovič. Komisija je izja-
vila, da bodo vsa potrebna dela kon-
čana do 1. septembra, nakar se regent
preseli v novi dvor.

* Kraljevski dvor v Zagrebu. Mini-
strski svet je sklenil nakupiti v Za-
grebu od delniške družbe Bric pro-
stor v gornjem delu mesta za kral-
jevski dvor.

Pravoslavna služba božija strasne i
svetle Nedelje: Pravoslavna služba bo-
žija strasne i svetle Nedelje održaće se u
pravoslavnoj garnizonskoj Kapeli u Bel-
gijskoj Kasarni — ulaz kod pukovske
okružne Komande — ovim redom: Na
vel. Četrtak, dana 28. aprila počinje sv.
Liturgija u 11 časova. Bdenije i čitanje
12 strasnih Evangelija biće u 18 časova.
— Na vel. Petak, dana 29. aprila odr-
žavaju se carski časovi u 9 časova, a
večernje i polaganje sv. Plišanica u 16
časova. — Na vel. Subotu, dana 30. aprila
počinje jutrenje u 7 časova, a posle
Jutrenja sv. pričest. — U 18 časova slu-
ži se sv. Liturgija. — Na Vaškresenje,
dana 1. Maja počinje Jutrenje u 5 časova
a sv. Liturgija u 10 časova. — Na
Durdjevan, dana 6. maja, počinje služ-
ba Božija u 9 časova.

* Hišna preiskava pri «Jutru». Pesek
je po znamenitem vzorcu gospoda Bre-
ca predlagal pri sodišču hišno preiskavo
pri našem uredništvu, ker je bil radove-
den, kdo je pisal članke, ki so razkrili
lumparje pri Jugoslovanskem kreditnem
zavodu. Ker je seveda lahko utemeljit,
da so ti članki zanj žaljivi, je sodišče v
zmišlu zakona moralo ustreči njegovi
prošnji. Danes popoldan je g. sodnik Avsec
v prisotnosti zapisničarja, Peska in nje-
govega odvjetnika prišel v naše uredni-
štvo, kjer je našel našega odgovornega
urednika g. V. Jelenca. Ta je Pesku po-
jasnil, da vzdružujemo seveda svoje po-
ročilo o njem v splošnem in podobnem,

kakor smo že izjavili v nedeljo. Pesek je
želel še brskati po naših mitih, toda g.
sodnik ga je zavrnil: «Kaj pa pravza-
prav želite? Saj je list izrečno prevzel
odgovornost za svoje poročilo». Na to je
Pesek še našel na neki mizi listič papir-
ja, na katerem ni bilo napisano nič dru-
gega, nego Peskovo ime. Tudi je ležal
na mizi še prepis revizijskega poročila o
poslovanju Peskovega zavoda. Pesek je
povpraševal, odkod smo to dobili, na kar
mu je g. sodnik odgovoril: «Saj lahko
tudi Vi dobite ta prepis na sodnihi iz
akta». Nato je Pesek odšel. Ta mož je
pa sedaj toliko predrzen, da pravi: Pri
meni, Pesku, preiskava ni bilo, pri «Ju-
tru» je pa bila. Da, pri «Jutru» je bila
preiskava Peskova, pri Pesku bo pa mo-
ral državni pravdnik izvršiti svojo dolž-
nost, da obvaruje branilce preteče izgube.

* Prepis revizijskega poročila o raz-
merah v Peskovi banki, ki smo ga da-
nees popoldne nabili na naši redakcijski
deski je vzbudil veliko pozornost. Ves
popoldan so se zbirali ljudje pred inter-
esantnim dokumentom ter se na lastne
oči prepričevali, da so vse naše naved-
be točne in istinite. Zvečer je g. Pesek
izdal letak, v katerem trdi, da je poročilo
potvrjeno! Seveda nam ni treba še po-
sebej povdarjati, da je ta trditve infam-
na laž. Naj ga priobči pa bo javnost vi-
dela, da je dobesedno enako našemu pre-
pisu. Gospod Pesek seveda tega ne bo
storil in se ne bo sam razkrinkal kot
lažnjivca.

* Laži g. Peska glede krize v ured-
ništvu «Jugoslavije». Ponedeljkova «Ju-
goslavija» prinaša sledečo laž glede
krize, ki je nastala v uredništvu «Ju-
goslavije»: «Pred dobrim mesecem so
je po dolgem prizadevanju posredilo
«Jutrovecem», da so povzročili krizo v
uredništvu «Jugoslavije». Dvema ured-
nikom «Jugoslavije» so objavili
mastnejše plače, da sta izstopila in
pristopila k njim. Ker se to ni pravilo
«Jugoslavije» v zadrego, so z intrigo
dosegli, da so telefonisti «Jugoslavije»
kar naenkrat pustili službo. — Na-
sproti tej podli laži, ki jo je zmožen
proti edino g. Pesek, ugotavljamo sle-
deče: Uredništvo «Jugoslavije» je raz-
bil g. Pesek sam, ker je proti dogovoru
z uredniki spjel svoj list v vode na-
rodno-socialistične stranke. Z lastno-
ročno podpisano odpovedjo je 21. mar-
ca odpustil enega urednika, nakar je
dan ali dva pozneje v sporazumu z g.
Peskom izstopil iz uredništva še drugi
urednik. «Jutro» ni nikomur ponujalo
mastnejše plače in v njegovem ured-
ništvu se nahaja samo en bivši član
uredništva «Jugoslavije», g. Stanko

Prosveta

NARODNO GLEDALIŠČE.

Drama:

Sreda 27. aprila. Shaw: Androklos in tev.
— Red C.
Četrtek 28. aprila. Strindberg: Gospodič-
na Julija Bracco: Don Pietro Caruso.
(Po znižanih cenah). — Izven.
Petek 29. aprila. Galsworthy: Borba. —
Red E.
Sobota 30. aprila. Shaw: Androklos in
tev. — Red A.
Nedelja 1. maja. Galsworthy: Borba. (Po
znižanih cenah). — Izven.
Ponedeljek 2. maja. Shaw: Androklos in
tev. — Red D.
Torek 3. maja. Zaprto.

Opera:

Sreda 27. aprila. Bizet: Carmen. — Red A.
Četrtek 28. aprila. Smetana: Prodana ne-
vesta. (V prid Udruženja gled. igralcev.
Gostovanje ge. Imre Polakove). — Izv.
Petek 29. aprila. Puccini: Tosca. — Red D.
Sobota 30. aprila. Bizet: Carmen. — Red O.
Nedelja 1. maja. Smetana: Prodana ne-
vesta (Gostovanje ge. Imre Polakove).
— Izven.
Ponedeljek 2. maja. Zaprto.

— Prvo gostovanje Imre Polakove
se vrši v četrtek v operi in sicer «Pro-
dana nevesta» v korist «Udruženja».

— Gledališče na Viču. V nedeljo so
igrali naši diletanti na Viču v Sokol-
skem domu dr. Lahova «Noč na Hmel-
niku». Igra, ki je dosegla v Mariboru na
odru popoln uspeh, je s tem prestala tu-
di skušnjo na našem odru in se je izka-
zalo, da se bo lahko novsod z uspehom
igrala. Dvorana Sokolskega doma je bila
polna. Občinstvo je z zanimanjem sledi-
lo igri, ki je zajela iz naše zgodovine.
Igralci so storili svojo dolžnost in v
splošnem dobro podali svoje vloge. Pri-
sotnemu pisatelju je bil podarjen lep šo-
pek in venec. Tudi igralci so želi obilo
priznanja.

— Ilustriran list «Plamen». Pravkar je
izšla 8. številka tega čedaje bolj prilju-
bljenega ilustriranega lista z interesan-
to vsebino in lepimi slikami. Naročnina
stane za četrt leta 36, za pol leta 72
kron. Uprava v Ljubljani, Kongresni
trg 19. List priporočamo.

— Predavanje o stari mikenski umet-
nosti, ki ga je priredilo v soboto zvečer
umetnostno zgodovinsko društvo je bilo
tako dobro obiskano, da je bila dvorana
polna. Dr. Mole je podal v lepem pregledu
prve začetke opodoblajoče umetno-
sti, kakor se nam kaže v izkopninah.
Predavanje so pojasnevale skiptične
slike. V ponedeljek se je predavanje na-
daljevalo.

Sokolski vestnik.

sv. Sokol I. Legitimacije in znaki so
izdajajo vsaki dan od 4. do 7. popoldne
v društveni sobi Trg Tabor št. 2 pričeni
z 23. t. m. Ob nedeljah in praznikih pa
od 9—12 ure dopoldne. Sboj je prinesli
sliko v velikosti 6×9 cm in dokazilo o
članstvu.

sv. Sokol II v Ljubljani vabi svoj
članstvo, posebno stare naraščajo in vse
one, ki jim je društveni naraščaj pri srcu,
na javni nastop celotnega društvenega
naraščaja, ki se vrši v nedeljo, dne 1. ma-
ja t. l. ob 3. uri popoldne na dvorišču re-
alke. Vstopnina 1 dinar.

sv. Sokol Litija-Smartno z odsekom na
Vačah in posavska sokolska društva
Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Radeče
priredijo dne 1. maja t. l. (nedelja) celodnev-
ni izlet na Sv. Goro-Izlake-Zagorje ob
Savi. S prvim jutranjim vlakom vsa dru-
štva in udeleženci do postaje Sava, od-
koder odkorakamo na Sv. Goro. Tam
daljši odmor, nato v Medjo-Izlake, kjer
bo pripravljeno kosilo. Od tu v Zagorje
na kolodvor k večernemu vlakom za od-
hod. K udeležbi vabijo se tudi druga
bratska društva, ker bo ta zlet lepa so-
kolska manifestacija. — Pevski in troben-
taški zbori dobrodošli. 1. majnika vsi na
Sv. Goro. — Zdravo

**VSI NAŠI SOMIŠLIENIKI NAJ
SE POTEM, KO SO ODDALI
SVOJO KROGLJICO, ZGLASE
V VOLILNEM LOKALU IDS
DOTIČNEGA OKRAJA!**

Viran. Glede telefonistov, Konstatiramo, da so izostali iz službe pri «Jugoslaviji» vsled zapore, ki jo je naredila «Jugoslavija» proglasila ljubljanske sekcije «Jugoslovenskega novinarskega združenja», ravno vsled obnašanja g. Peska proti urednikom njegovega lista! Zapor novinarskega društva je bila javna razglašena. Tem očitnejša je predrznost g. Peska, ki meni, da bo z lažjo spravil notorična dejstva s sveta.

Naš kovani drobiž. Pripravljajo se na povratek iz tujine v domovino je srbska vlada leta 1917. naročila v Ameriki niklenega drobiža za 1.750.000 dinarjev, v komadih po 5, 10 in 20 par. Kmalu potem, ko je ta kovani drobiž prispel v Solun, je nastal takoj strašovit požar, ki je zelo poškodoval ne samo zalogo srbskega srebrnega denarja, ampak tudi iz Amerike prispeli nikleni drobiži. Takoj po osvobojenju je bil denar prenešen v Niš, kmalu potem pa v Beograd. Nedavno se je v finančnem ministertvu pregledalo srebro in nikleni emisije. Po odredbi finančnega ministertva se depozita srebro pri Narodni banki v zameno za novčanice, niklen drobiž po ostane še nadalje v tresorjih finančnega ministertva in se sploh ne bo izročil prometu. V smislu te odredbe se je tudi preklicalo nadaljnje kovanje niklenega drobiža po 25 par, ker bi niklen denar brez dvoma v kratkem izgubil v inozemstvo. Samo drobiž po 5 in 10 par iz gama-kovine, katerega tihotapljenje preko meje bi se ne izplačalo, se pusti v promet. Nekoliko vagonov tega drobiža že cirkulira tudi v naših krajih, nadaljni štirje vagoni pa pridejo v kratkem v promet.

Vožnje uradnikov na železnih. V ministertvu saobračaja se izdeluje pravilnik glede olajšav za uradniške vožnje na državnih železnih. Po tem pravilniku dobe vsi državni uradniki za sebe in za enega člana svoje obitelji pravico do polovične cene za vožnjo na državnih železnih trikrat na leto.

Povratek naših fantov iz Rusije. Iz Beograda nam poročajo: Vojni ujetniki, zlasti iz Slovenije, ki so bili v Vladivostoku, pridejo na dveh ladjah v kratkem preko Trsta v domovino. Kar jih je še ostalo v Sibiriji, bodo prišli preko Rusije. Rdeči križ je ukrenil vse potrebno, da pridejo čimprej in po kar najkrajši poti v domovino.

Iz celjske stanovanske komisije. Poverništvo za socialno skrbstvo v Ljubljani je razrešilo Ivana Prekoviška na njegovo lastno prošnjo dolžnosti predsednika stanovanske komisije v Celju in imenovalo na njegovo mesto Franca Voglarja, učitelja v Celju. Za člana stanovanske komisije je bil imenovan krojaški mojster Ivan Bizjak v Celju.

Na štirirazrednici v Boštanju ob Savi, pol ure od železniške postaje Sevnica, je prosto začasno učiteljsko mesto za moške, oziroma tudi za ženske prosilce. Nerazdeljen dopoldanski pouk. Hrana in stanovanja gotovljena. Nastop takoj. Vsa potrebna pojasnila daje šolsko vodstvo. Prijavitelj se je takoj.

Zveza jugoslovenskih železničarjev, podružnica Maribor, priredi v nedeljo dne 1. maja veliko majniško slavo na vrtni in vseh prostorih Narodnega doma. Začetek ob 15. uri, konec ob 24. uri. Za dobro jed in pijačo, v peklju, gornjih in stranskih prostorih, po zmerni ceni, je preskrbljeno. Svira polnoštevila železničarska godba. Sodeluje pevsko društvo «Drava», in razni drugi slavci. V veliki dvorani ples. Vstopnina prostovoljna.

Za Jugoslovansko mafico. Gospod Ludovik Plavšek, veleposestnik v St. Jurju ob Taboru je namesto venca na krsto pokojnega g. Ivana Kramerja v Trbovljah daroval Jugoslovanski matici znesek 300 kron.

Politična grupacija beograjske visokošolske omladine. Iz Beograda nam brzojavljajo dne 24. aprila: Danes je bila na beograjskem vseučilišču volitev uprave fonda za siromašne dijake. Volitev je trajala od popoldne do 7. ure zvečer. Volitev je bilo 934. Glasovi so bili sledeče razdeljeni: komunisti 283, radikalci 255, demokraci 254, republikanci 87, zemljoradniki 54; ena glasovnica je bila prazna. Na podlagi tega so bili razumno izbrani v upravni odbor po štirje člani komunistov, radikalcev in demokratov in po en republikanec in zemljoradnik, v nadzorni valni odbor po dva komunisti in po en demokrat, radikalec in republikanec. Pri predzadnjih volitvah so bili komunisti veliko močnejši. Njihovo število je znatno padlo.

Pašičevo sožalje povodom pogreba kosti 42 češkoslovaških legionarjev. O priliki pogreba 42 čl. legionarjev, ki so jih Avstrijci obesili na italijanski fronti je ministriški predsednik Pašič poslal predsedniku praške vlade tole brzojavko: «V imenu kraljevske vlade in vsega našega naroda, ki je v borbi za osvobodjenje od Habsburžanov doprinesel iste žrtve s hrabrimi češkoslovaškim narodom in hrabrimi zavezniki, hitim, da izkažem največjo čast češkoslovaškim mučnikom-junakom, katerih smrt z Vami skupno občekujemo.»

«Novoe Vremja» v Beogradu. Dne 22. aprila je začel v Beogradu izhajati dnevnik «Novoe Vremja». Izdajatelj lista je znani ruski publicist M. A. Suvorin, ki je list izdal v Petrogradu do boljševiškega prevrata. V uvodnem članku pravi urednik profesor M. Pavlovič med drugim: «Dolgo vrsto let je «Novoe Vremja» v ruski in evropski javnosti zastopalo idejo slovanske solidarnosti. Od svojega početka je delovalo za osvobodjenje našega naroda, a pozneje odpiralo pot v javnosti interesom naše države in našega naroda. Danes «Novoe Vremja» nadaljuje svoje delovanje v begunstvu, a ne v tujini. Izza krvavega plesa državljanske vojne ima priti nova doba za ruski narod in priti mora kaor za nočjo pride dan, četudi bi ga ne oznanjali petlini. To ni želja, to ni upanje, to je zakon reda v zgodovini. Naj bo «Novoe Vremje» lastavica, ki oznanja prihod spomladi, prihod nove, prerjene, vsem Slovanom potrebne nove, demokratske, svobodne in velike Rusije.»

Zopet italijansko nasilje. Postojnski trgovci in obrtniki so dobili od okrajnega civilnega komisarijata uraden poziv, da morajo biti vsi njihovi napisi vsaj dvojezični, ter da mora biti italijanski napis na prvem mestu. Komisarijat utemeljuje svoje protizakonito zahtevo s tem, da je italijansko državni jezik. Obenem je — kakor poroča «Edinost» — civilni komisarijat trgovcem in obrtnikom zagrozil, da jim bo napise zaplenil, ako se njegovemu pozivu ne bodo pokorili. «Edinost» pripominja, da nima civilni komisarijat pravi nobenemu postojnskemu trgovcu ali obrtniku pravomočnega sodnega sklepa, ki bi bil izvršljiv potom zaplenbe, ter da nepokorščina proti kakemu nezakonitemu pozivu nikakor ne more nadomestiti pravomočnega sodnega sklepa.

Fašistovska nasilja na Čresu. Pred par dnevi so fašisti na Čresu vzpizorili velike demonstracije proti tamkajšnjim Jugoslovanom in zaigali «Narodni dom».

Zasedba Krka. Dne 23. t. m. se začele naše oblasti prevzemati otok Krk. V zgodnjih jutranjih urah je odplul na Krk parnik «Svoboda» z uradnim. Pred «Svobodo» je odplul od otoka parnik «Uskok» s funkcionarji, ki so prevzeli vse pristaniške urade. V noči pred prihodom Jugoslovanov so Italijani povsod na ulicah in hišah nabili izizvalne lepake.

«Fregolino», ruski artist, nastopi z veleznimivim programom v sredo 27. t. m. zvečer ob pol 9. uri v Narodnem domu. Vstopnice v prodaji v trafikah g. Zalke Severjeve v Selenburgovi ulici št. 1. Program: «Strajk artistov», dame iz Apola itd. itd. Transformist «Fregolino» je evetovno znan, in je po programu pričakovati, da bo tudi naše občinstvo prav zadovoljno z njegovimi kabaretnimi in transformističnimi produkcijami.

Senzacionalna aretacija. Kakor poročajo iz Osjeka, sta bila aretovana dne 21. v Pelmonostru v Baranji ravnatelj tamkajšnje tovarne surovega masla Pavel pl. Stettner in ravnatelj baranjskih tovarn sladkorja Threiner. Oba sta bila uslužbena na sekvestriranih posestvih bivšega nadvojvode Friderika. Oškodovalca sta država za dvanaest milijonov kron.

Nove Ogrinove

Iz Maribora nam poročajo: V Strnišču, begunskem taborišču, je bilo nakopičenega mnogo dragocenega blaga, ki spada v stvarno demobilizacijo in katero je opravljati prosluli Ogrin. Bilo je n. pr. kup raznih cerkvenih oprav, plaščev in mnogo zlatih in srebrnih posod. Tega je še nekaj gor, vse drugo, večji del je pa izgubil, tako da ni ostalo za dnevno uporabo v kapelici begunskega taborišča niti najpotrebnejše. Celi oltarji, plašči itd. so izgubili. Kam? To se sploh ne da dognati, ker ni nikjer beležk. Vse je bilo oddano pod roko in ne ve se niti kam niti za katere zneske. To pa je pri vsem najzanimivejšem!

V taborišču je bila dalje vrsta cementnih pilotov za barake. Sli so pravilno «Obrtni centrali», torej — go spodu Ogrinu! «Centrala» jih pa ni sama rabila. Kupila jih je sicer prav po ceni, in jih drago prodala ptujskemu trgovcu Dengu v razprodajo, po podesetorjeni ceni. Medtem so v Strnišču samam krvavo potrebovali cementne pilote za popravilo barak! Ker jih je Ogrin prodal samemu sebi, se popravila sploh niso mogla izvršiti!

Ako so begunci potrebovali katerikoli predmet iz demobilizacijskega blaga, so bili vedno in načeloma zavrnjeni. Če se je pa oglašil klerikalec, je dobil, kar je hotel... Ko je Ogrina nek upravni uradnik opozoril na to, da je za pravilno poslovanje potrebno knjigovodstvo, da bodo razvidne množine in cene blaga in komu se odda, se je Ogrin odrezal: «Kaj mene knjigovodstvo briga?»

SOMIŠLIENIKI! ZAVEDAMO SE, DA VELJA DANAŠNJA VOLITEV POŠTENOSTI V OBČINSKEM GOSPODARSTVU IN USTVARITVI DEMOKRATSKE SAMOUPRAVE V NOVI VELIKI LJUBLJANI.

POLOŽAJ INDUSTRIJE NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

Praga, 23. aprila.

Naravna posledica industrijske krize, ki se nevarno širi v češki steklarski industriji, v industriji moravskošleski in na Slovaškem je velika brezposelnost. Papirna industrija odpušči 11.000 delavcev. Obratovanje se omejuje na minimum. Tovarne so prisiljene produkcijo izpreminjati za druge produkte, za katere je dana večja možnost eksporta. Povsod velika skladiščablaga, a trgovačnik nikjer. Država je prenasajena z industrijo, ki more samo eksistirati, ako si osvoji zunanji svet. Industrija se pritožuje, da vlada te težnje ne podpira zadostno, češ, da obrača svoje poglede preveč proti Franciji in Angliji. Češkoslovaška da nikakor ne more zasledovati in podpirati trgovske politike Francije in Anglije. Predsednik zveze češkoslovaških izvoznikarjev in uvoznikarjev Voska se je na zborovanju članov dne 20. t. m. izrazil, da češkoslovaška republika ni gospodarsko samostojna, da se jo uporablja kot kladivo proti Nemčiji. Dokler se republika ne emancipira od Francije, Italije itd. je zboljšanje situacije nemogoče.

Češkoslovaška industrija se mora obrniti proti vzhodu in koncentrirati prodirati v Rusijo, kjer se sesipilejo v nič stare boljševiške teorije. V posebni nevarnosti je jablonska industrija, ki je prej slovela po vsem svetu. V Jabloncu je 8000 brezposelnih. Vlada namerava trgovino s steklenimi krožki, zlasti uhani, ki imajo svoje naravno odjemališče v Indiji, monopolizirati. Silno ogrožena je steklarska domača industrija, ki je zaposlejvala tisoče in tisoče v goratih delih republike. Ako Amerika resnično zviša carino do 2000 %, potem je jablonska industrija uničena.

Lesna industrija je v stagnaciji. Izvoz v Francijo je oslabljen, in to se bo povišalo še bolj, ker je Francija zvišala svoje minimalne carine za 200 do 300 %.

Večji producenti železniških pragov se pripravljajo na združitev v kapitalno močno fundirano družbo, ki bi prevzela kritje domačega konsuma in ki bi imela izključno pravico izvoza. Manjšim producentom bi bila dana možnost, da se potom te organizacije delenze ugodnosti visokih konjunktur.

Tovarne za upognjeno pohištvo imajo zlasti na Slovaškem polne zaloge. Eksport je ustavljen, tako, da se dela samo na skladišče. V istem položaju so tovarne za vžigalice. Nizko stanje voda na Slovaškem ogroža obratovanje žag, ker se je bati, da ne bo mogoče spraviti lesa v doline. Sladkorne tovarne so končale kampanjo in veliko njih miruje.

Slovaška tekstilna industrija je odpuštila 30 % delavcev, istotako tovarne za rum in liker. Gospodarska poročila iz Slovaške pravijo, da bo v teku 5 tednov odpuščenih do 100.000 industrijskih delavcev. Pri teh razmerah je razumljivo naraščajoče izseljevanje v Ameriko.

Koksova industrija je istotako v težki krizi. Na sestanku delegatov delavskih organizacij z vladnimi zastopniki v Moravski Ostravi je bilo konstatirano, da imajo ostravske koksarne 200.000 meterskih centov koksa na zalogi. Zahteva se prosta trgovina s koksom, ukinitve davka na koks in zmanjšanje oddaje koksa državi. Večje železarne so ustavile naročila; tudi Vitkovice groze omejitve obratovanja.

Tudi v čevljarški industriji je opaziti zastoj v Prosnicah na Moravskem je 3000 delavcev brez dela; 220 samostojnih čevljarških obrtnikov ni maročil.

Vlada sklicuje enquete, na katerih se razpravlja o potih in sredstvih, kako omejiti brezposelnost. Težak problem, ki je v ozki zvezi s celo državnim gospodarsko izvozno politiko. Momentano se hoče to socialno zlo ublažiti z raznimi vladnimi državnimi naročili. Vojno ministertvo je v raznih municijah tovarnih naročilo material za 100 milijonov kron. Istotako hočejo z naročili dvigniti delavnost razna druga ministertva. Ovir jih pri tem pomanjkanje denarja. Vojni minister je predložil zakon, s katerim zahteva 323 milijonov kron za augmentacijo vojaštva.

Pri tem stanju razmer je razumljivo, da se precejšnje število gospodarskih in trgovskih organizacij oju-naci povzdigniti svoj glas proti sankcijam napram Nemčiji. «Kar izgubimo s sankcijami napram Nemčiji, nam zapad ne nadomesti, ker on hoče po načrtu uničiti nemško konkurenco. In mi spadamo z Nemčijo k gospodarsko premaganim državam.» V orjentaciji na vzhod in na Balkan je gospodarska rešitev.

— Izvoz v Italijo. Vprašanje izvoza v Italijo je še vedno nerazrešeno. V nadalje se je ministriški svet posvetoval o stališču napram postopanju Italije, ki hoče dovoljevati uvoz živine samo gotovim osebam. Sklenil je storiti primerne

Gospodarstvo

korake v svrhu splošnega dovoljenja uvoza iz naše države v Italijo ali pa naj ga ne dobi nihče.

— Konferenca v Portorose. Cim dovrši pripravljala dela konferenca nasledstvenih držav v Rimu se odprla konferenca v Portorose. Naloga te konference bo ureditev gospodarskih vprašanj, predvsem transportnega vprašanja. Na tej konferenci se bo razdelili med nasledstvene države bivši skupni avstrijski železniški park.

— Razširjenje kolodvorov v Beogradu in Zagrebu. Gospodarski komite ministrov je sklenil, da se v svrhu hitrejšega carinjenja razširita železniški postaji v Beogradu in Zagrebu. Za vojsko se naba-vi perilo v državi, in se dovoli tovarni v Dugi Resi do 10 odstotkov večja cena, kakor je najmanjša ponudba iz inozemstva.

— Železniška konferenca v Celovcu. Avstrijska vlada je stavila naši vladi predlog, da se določijo delegati, ki naj bi začetkom maja imeli v Celovcu železniško konferenco zaradi ureditve prometa med našo državo in Avstrijo.

— Nacionalizacija podjetja «Vrbanja» v Banjaluki. Podjetje «Vrbanja» v Banjaluki v Bosni, ki je bilo dosedaj v nemških rokah, se bo nacionaliziralo. Nacionalizacijo izvrše Jadranska banka v Ljubljani, Srpska centralna, Hrvatska centralna banka in Srpska banka v Sarajevu.

— Prometna banka v Novem Sadu. Gradljanska banka v Beogradu in dve banki v Nišu in Subotici so se fuzionirale in povišale skupno delniško glavnico, ki znaša 20 milijonov, na 40 milijonov kron.

— Tovarnica etra v Zagrebu. Tovarnica Arko v Zagrebu je osnovala nov oddelek in že gradi potrebno poslopje za izdelovanje etra. S tem bo država neodvisna od tujega uvoza.

— Državni, komunalni in hipotekarni dugovi Jugoslavije. Stampom i nakladom «Jugoslovenskog Kompassa d. d.» Zagreb, izišao je u vrlo preglednoj i sistematski složenoj formi sabrani materijal o državnim, komunalnim i hipotekarnim dugovima. Neophodno potrebna knjiga za svakog. — Knjiga sadržuje sljedeće: Stari državni dugovi. I. Srbija. II. Bosna i Hercegovina. III. Hrvatska i Slavonija. IV. Slovenija. V. Dalmacija. Novi državni dugovi. Komunalni zajmovi. I. Hrvatska i Slavonija. 4½ % zajam grada Zagreba 1910. II. Slovenija. Premijski zajam grada Ljubljane 1889. III. Dalmacija. 5½ % Zajam grada Splita 1889, 4½ % Zajam grada Splita 1901. Hipotekarni zajmovi, založnice, zadužnice i obveznice. I. Srbija. Uprava fondova SHS. II. Bosna i Hercegovina. Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu Sarajevo. Agrarna i komercijalna banka za Bosnu i Hercegovinu Sarajevo. III. Hrvatska i Slavonija. Hrv. Slav. zem. hipotekarna banka Zagreb. Prva Hrvatska štedionica Zagreb. Hrvatska eskomptna banka Zagreb. Jugoslovenska banka d. d. IV. Slovenija. V. Dalmacija. Zemljišno vjersijski zavod kraljevine Dalmacije u Splitu. Vrijednosni papiri, koji su kotirani na Beogradskoj i Zagrebačkoj burzi. I. Beograd. II. Zagreb. Lozovi 2½ % srpski premijski zajam 1881. 2½ % srpski dunavski premijski zajam 1888. Državna klasna lutrija. Kronološki pregled svih stalnih dugova. Cijena je knj. za 40 K a naručuje se kod «Jugoslovenskog Kompassa d. d.», Zagreb ili preko većih knjižara.

— Francosko-čehoslovaška trgovska pogodba. Praško časopisje govori o tajnem dodatku k trgovski pogodbi republike s Francijo, po katerem se republika zavezuje vrniti Franciji vse one stroje, katere so v času vojske legalno ali ilegalno izvozili in katere stroje je Nemčija gajno dobili od Nemčije češkoslovaški odvedla iz severne Francije. Ta repotacija strojev bi se izvršila na račun Nemčije. Prizadete so posebno tovarne tekstilne industrije v nemškem delu republike. Pri težki industrijski krizi je ta način reparacije gotovo nepraktičen.

— Mednarodni sejm v Frankfurtu na Meni. Iz Frankfurtu nam pišejo: Povodom četrtga mednarodnega sejma v Frankfurtu a. M. priredila je «Devian», družba za pospeševanje nemških gospodarskih interesov v inozemstvu veliko zborovanje v borzni dvorani, kjer so poročali štirje referenti o gospodarskih odnosajih Nemčije do Nizozemske, Skandinavskih držav, Anglije in Jugoslavije. Zadnje vprašanje je obdelal znani Herman Wendel. Njegova naloga, podati v kratko omenjenem času jasno sliko gospodarskega položaja in gospodarskih razvojnih smernic Nemčije napram Jugoslaviji, je bila posebno težavna, ker kljub izborni informiranosti večjih nemških časopisov še danes velika večina Nemcev ne razločuje niti Češkoslovaške od Jugoslavije. V temperamentnem govoru je Herman Wendel najprej očrtal meje naše države, se pečal s statistiko produkcije, uvoza in izvoza, našel glavne obstoječe panoge industrije, vse v takem tempu in na tako spretan način, da ni pazljivost občinstva vsled števil in zopet števil niti najmanj trpela. To je pač Wendlova prednost, da vidi važno v obilici materiala in to poda v taki obliki in taki zvezi, da mu mora vsakdo slediti. Za ugodne trgovske odnose med Nemčijo in Jugoslavijo govore predvsem dobre zveze tako železniške kot vodne. Vprašanje poglavitve in razširjenja Main-Donaškega prekopja je na dnevnem redu. Poudarjajoč enotnost naroda od Tri-

glava do Ohride, primerja naše ujednjenje z ujednjenjem Nemčije, ki je šele ujednjenja mogla razviti svoje gospodarske sile, za kar pa so tudi v Jugoslaviji dani danes vsi predpogoji. Mnenja sem, da to predavanje za nas ni manjše važnosti kot za Nemce, saj vse premajni so naši stilci z inozemstvom in sami se izkjučujemo od napredka s takim ravnanjem. Mislil na poset frankfurtovskemu sejma iz Jugoslavije, oziroma Slovenije. Posebni vlaki so prišli iz Danske, Švedske, Nemške Avstrije itd., od nas ni bilo niti človeka. Na ta način se brani konkurenčnih cen in blaga visoke kvalitete. — L.

Borza 25. aprila

Zagreb. Devize: Berlin 214 — 216, Rim 665 — 667, London 559 — 560, Newyork 142.50, Praga 192.50 — 193.25, Svica 2450 — 2490, Pariz 1037 — 1040, Dunaj 21.30 — 21.40, Budimpešta 53.50 — 54.50. Valute: dolar 139 — 139.25, avstrijske krone 23 — 23.50, levi 150, rublji 70 — 80, češke krone 192, franki 1010, napoleoni 474, marke 213 — 215, leji 214 — 216, italijanske lire 645 — 650, turške zlate lire 500. Blagovna borza: pšenica 990, koruza 430, oves 400, moka nularica 1500, št. 2 1400, št. 6 1200, otrobi 315, vse franko Zagreb. — Banka za Primorje 925 — 930, Trg. obrtna banka 405 — 410, Hrv. eskomptna banka 1485 — 1495, Brodska banka 275 — 280, Jugoslovenska banka 596 — 600, Jadranska banka 2025 blago, Ljub. kreditna banka 955 — 970, Narodna banka 635 — 640, Prastrediona 9600 — 9700, Rečka pučka banka 446 — 452, Srpska banka 770 blago, Goranin 650 denar, Nar. Šumska industrija 735 — 770, Gutman 1400 — 1435, Slavonia 1220 — 1230.

	denar	blago
Banka za Primorje	925	930
Hrvatska eskomptna banka	1485	1495
Jugoslovenska banka	596	600
Ljubljanska kreditna banka	955	970
Eksploatacija drva	1750	1850
Slavonia	1220	1230
Srpska banka	770	770
Trgovsko-obrtna banka	405	410
Jadranska banka	2025	2050
Gutman	1400	1435
Prastrediona	9600	9700
Narodna šumska industrija	735	770
Rečka pučka banka	446	452
Slovenska eskomptna banka	630	640
Banka Brod na Savi	275	280
Narodna banka	635	640
Goranin	650	650

Beograd. Valute: dolar 34.70 — 34.90, franki 255 — 260, lire 165 — 167, leji 54 — 55, levi 42.50 43, drahme 230 — 238, marke 54 — 54.50, avstrijske krone 5.60 — 5.80, napoleoni 118.50 — 119. Devize: London 140 — 140.50, Pariz 256 — 260, Zeneva 615 — 620, Solun 235 — 240, Praga 48 — 48.50, Dunaj 5.40 — 5.50, Berlin 54 — 54.50, Milan 165 — 167. Efekt: Narodna banka SHS 2350 denar.

Dunaj. Devize: Berlin 1015 — 1021, Zürich 11.625 — 11.675, Budimpešta 232.50 — 234.50, Bukarešta 1012.50 — 1022.50, London 2640 — 2660, Milan 3165 — 3185, Praga 905 — 911, Newyork 666 — 670, Varšava 77 — 79, Pariz 4917.50 — 4957.50, Sofija 785 — 795, Zagreb 466 — 470, Beograd 1859 — 1879. Valute: marke 1016 — 1023, francoski franki 4895 — 4935, švicar. franki 11.575 — 11.625, leji 1010 — 1020, levi 785 — 795, dinari 1852 — 1872, lire 3137.50 — 3177.50, funti 2620 — 2640, dolarji 660 — 664, poljske marke 80.50 — 82.50, češkoslovaške krone 905 — 911, rublji 237 — 243.

Praga. Devize: Berlin 111.75 — 113.25, Zürich 1288.50 — 1291.50, Milan 355 — 357, Pariz 543.50 — 546.50, London 290.50 — 292.50, Newyork 73.75 — 74.75, Beograd 207.50 — 209.50, Bukarešta 112.50 — 114, Sofija 86 — 87, Dunaj 10.575 — 11.575, Zagreb 51.75 — 52.75, Budimpešta 27.50 — 28.50, Varšava 8.30 — 9.30. Valute: Nemške marke 111.75 — 113.50, švicarski franki 1283.50 — 1286.50, italijanske lire 352 — 354, francoski franki 540.50 — 543.50, angleški funti 288.50 — 290.50, ameriški dolarji 72.75 — 73.75, jugoslovanski dinari 193.50 — 200.50, rumunski leji 112.25 — 114, avstrijske krone 10.575 — 11.575, poljske marke 8.30 — 9.30.

Berlin. Devize: Italija 312.50 — 312.85, London 257.95 — 258.55, Newyork 65.38 — 65.52, Pariz 478.50 — 479.50, Svica 1131.35 — 1133.65, Dunaj 17.23 — 17.37, Praga 88.90 — 89.10, Budimpešta 24.62 — 24.68.

Zürich. Devize: Berlin 8.75, Newyork 576.50, London 22.76, Pariz 42.45, Varšava 0.71, Milan 27.60, Praga 7.85, Budimpešta 2.20, Zagreb 4.05, Bukarešta 9, Dunaj 1.50, avstrijske krone 0.98.

DEMOKRATI POJDIITE VSI NA VOLIŠČE 28 V PRVIH DOPOLDANSKIH URAH!

Vremensko poročilo
Ljubljana 306 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Temperatura zraka	Temperatura vode	Velikost oblakov	Nebesni oblaki
25. april	7. uri	7.1-4	6.7	brez oblakov	dalj
	14. uri	7.8-2	9-4	"	"
	21. uri	7.8-9	9-4	"	"

Srednja večerajšnja temperatura 8.7, normalna 11
Vremenska napoved: deževno morno vreme
Sončne vzhajati ob 4.34 zahajati ob 19.04

Konzorcij „Jutra“
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Hugh Conway:

Iz teme v luč

Roman.

Lord — je bil prepričan, da pod tem imenom ni bil nihče obsojen zadnje mesece. Pa to ni nič delo. Z zadovoljenjem dovoljenjem, s podatki, ki sem jih podal, bo policija kmalu identificirala tega človeka. Sedaj pa: dobro jutro — kakor hitro bo mogoče, bom takoj slišal kaj od poslaništva.

«In še eno vas opozarjam, gospod Vanghan,» je rekel poslanik. «Zdaj niste na Angleškem. Dobro pomnite, da lahko nagla beseda, celo pogled, slučajna opazka nasproti kateremu koli neznanu, ki sedi pri kosilu poleg vas, popolnoma uniči vaše cilje.

Zahvalil sem se za nasvet, dasi nisem potreboval nikakega darila. Krjiti resnica je, da ima Anglež v Rusiji celo pretiran strah pred vojnimi in posledicami prešernega jezika. Na nas gledajo z nezaupanjem boljši zbor naše molčljivosti kakor zaradi zgovornosti. Jaz pa nisem bil, da bi naredil pogrešek, kar se tiče zadnje točke.

Vrnil sem se v hotel in sem naslednje dni preživel, kakor sem jih pač najbolje znal in vedel. To ne, da bi v navadnih okoliščinah našel posebno težave pri tem. Petrograd je bil eden tistih krajev, ki sem si jih vedno želel obiskati. Njegove znamenitosti so mi bile nove in tuje, njegove šege vredne proučevanja; vendar me je malo zanimalo vse, kar sem videl. Želel sem si samo, da bi bil na poti za Cenerijo.

Nisem bil tako nespameten, da bi nadlegoval poslaništva in jim delal sitnosti. Bil sem prepričan, da bo storil vse, kar bo mogel in tako sem potrpežljivo in tiho čakal, dokler nisem prejel pisma, ki me je vabilo, da se zgledam na poslaništvo. Lord — me je prijazno sprejel.

«Vse je v redu,» je dejal. «V Sibirijo pojdete oboroženi z avtoriteto, ki jo bo spoznal najnavadnejši je-

čar ali vojak. To seve, da sem zastavil svojo čast, da ne boste na noben način pripomogli zločincu k begu — da so vaši posli docela zasebni». Izrazil sem mu svojo zahvalo ter ga prosil navodil.

«Moje navodilo,» je rekel, «je predvsem to, da vas peljem seboj v palačo. Car želi videti ekscentričnega Angleža, ki namerava narediti tako dolgo pot samo za to, da gre nekaj vprašat».

Prav rad bi odklonil to čast, a ker ni bilo mogoče izogniti se ji, sem zbral vse svoje moči, da stopim pred samoderžca. Poslanikova kočija je stala pred vrati in malo minutah sva se odpeljala v carsko palačo.

Nekam zmedeno se še spominjam na vojaške straže, blesteče častnike, resnobne vratarje in druge uradnike prekrasne stopnice in sobane, slike, kipe, preproge in zlato; sledil sem svojemu vodniku in stopil v prostorno sobano, kjer je na enem koncu stal visok plemenit možak v vojaški opravi; zavedal sem se, da stojim v navzočnosti njega, čegar prikimavanje je moglo spraviti na noge milijone in milijone njegovih bližnjih — vladar vseh Rusov — beli car, Aleksander II. Vladar, čegar vladanje se razteza od najvišje civilizacije v Evropi do najnižjega barbarstva v Aziji.

Pred dvema leti, ko je prišel glas o njegovi okrutni smrti na Angleško, sem se ga spomnil, kakor sem ga bil videl tisti dan — bil je v cvetu življenja, visok, zapovedujoč in milosten — človek, kakor ga ni dobro videti. Najsi mu je po žilah tekla kri kmetova ali kralja, videti je bil od nog do glave vladar ljudi, sijajen samoderžec.

Do mene je bil posebno dober in prijazen. Njegovo vedenje mi je vzelo vso plašnost, kakor je le mogoče pri človeku, ki je v tako odlični družbi. Lord — me je predstavil po imenu in po primernem poklonu sem čakal carjevega povelja.

Za hip je zrl na me s svoje višine. Nato me je nagovoril francosko

čvrsto, gladko in brez posebnega tujeja naglasa:

«Pravijo mi, da želite iti v Sibirijo.»

«Z milostnim privoljenjem vaše ga veličanstva.»

«Da obiščete nekega političnega zločinca. Ali je res?»

Odgovoril sem mu pritrdilno.

«A to je dolga pot za tak namen.»

«Moj posel je največje važnosti, veličanstvo.»

«Zasebne važnosti, kakor čujem od Lorda.»

Govoril je hitro in resnobno, da je bilo videti, da ne ljubi nobenih izgovorov. Požuril sem se zagotoviti ga, da je zaželeni moj razgovor z zločincem docela zasebne narave.

«Ali je vaš dobri prijatelj?»

«Prej sovražnik, veličanstvo; ampak gre za mojo in moje žene srečo.»

Nasmehnil se je ob mojem pojasnilu. «Vi Angleži ste dobri do svojih žena. Pa dobro gospod Vanghan, bodi po vaši želji. Notranji minister vam priskrbi najboljše potne liste in pisanja. Bon voyage!»

Tako odpuščen sem se priklonil in odšel, proseč sam pri sebi, da ne bi noben birokratizem in noben pedantičen uradnik ne zadrževal izročitve obljubljenih listin.

V treh dneh sem jih prejel. Potni list mi je dajal pravico potovati vse do konca carjevih azijskih zemlj, če bi se mi videlo primerno, in je bilo tako sestavljeno, da mi ni bilo treba iskati novega potnega lista, kedar koli sem dospel do drugega gubernija. Šele ko sem spoznal, koliko truda, sitnosti in odloga me je ta čarobni kos papirja obvaroval, sem se dodobra zavedal, kakšno uslugo so mi izkazali. Te maloštevilne besede, sicer nerazumljive meni, so bile čar, čegar moči se nihče ni upal ustavljati.

Zdaj pa, ko sem bil oborožen z dovoljenjem za pot, je bilo vprašanje, kam moram iti. Da izvem to, so me peljali k eni od policijskih glav. Njemu sem razložil svoj slučaj. Popisal sem Cenerijo, mu podal

približen datum njegovega zločina in sodbe ter ga prosil, da mi pove, kako bi ga najbolj gotovo našel na kraju njegovega prognanstva.

Jako vljuden je bil z menoj. Kedar imate primerne in mogočne poverilne listine, moram ruskega uradnika pohvaliti radi njegove uljudnosti. Takoj so identificirali Cenerijo, mi povedali njegovo pravo ime in njegovo zgodovino. V hipu sem spoznal ime.

Ni treba, da bi ga objavil. Mnogo je ljudi v Evropi, ki so verovali v njegov nesebičen značaj in plemenite cilje nesrečnega zločinca, ljudje, ki žalujejo za njim, kot za mučnikom. Morda je bil iskren in plemenitega duha, ko je šlo za svobodo. Čemu bi napravil žalost njegovim privržencem z razkrivanjem temnih skrivnosti njegovega zasebnega življenja? Kolikor se mene tiče najostane Dr. Ceneri do konca.

Od prjazenega uslužnega glavarja ruske policije sem izvedel, da je bil Ceneri malo tednov potem, ko sem ga bil videl v Genovi, v Petrogradu prijet. Po izdajstvu enega zarotnikov so bili razkrili veliko zaroto, ki je imela namen umoriti carja in več članov vlade. Policija, ki je dobro vedela za vse, je počakala, da je jabolko malom dozorelo, potem pa je udarila s strašnim uspehom za zarotnike. Težko da je kdo od glavnih utekel in Cenerijo, ki je bil najbolj zapleten v celo zadevo, so izkazali malo usmiljenja. On pač ni imel posebne pravice, da bi pričakoval milosti. On ni bil Rus, ki je ječal zatiran pod despotsko vladjo. Četudi je trdil, da je Italijan, je bil v resnici kozmopolit, eden tistih nemirnih duhov, ki bi radi prevrgli vsako vladjo, ki ni republikanska. Koval je zarote — celo boril se je kakor možak — za italijansko svobodo. Bil je eden najboljših Garibaldijevih delavcev, a se je srdito obrnil zoper svojega gospodarja, ko je spoznal, da postane Italija kraljestvo in ne idealna republika njegovih sanj. Zadnje čase je obrnil

svojo pozornost na Rusko, ker pa je bila zarota, ki je bil vanjo zapleten, izdana, je bila njegova karijera po vsej človeški razsodnosti končana. Ležal je več mesecev v Petro-pavlovski trdnjavi, nato pa je prišel pred sod, ki ga je obsodil na dvajsetletno težko delo v Sibiriji. Pred nekaj mesci je bil odposlan na svoj cilj, mogočestitelj je še pristavil, da splošno sodijo, da so jako miko-sno ravnali z njim.

Kje pa je bil zdaj? Tega mi niso mogli zagotovo povedati. Lahko je bil v karskih zlatopralnicah, v uskutskih solinah, v Trojicku ali v Nerčinsku. Zločince so najprej pošiljali v Tobolsk, kjer je bilo nekako splošno sestajališče; odkoder so jih odpravljali po volji glavnega guvernerja po raznih krajih in na razna dela.

Na željo mi brzojavijo ali pišejo tobolskemu guvernerju, ker pa sem itak moral do tega mesta, prav lahko sam osebno poizvem vse potrebno. Temu sem rade volje pritril, zlasti pošti ali pred kratkim otvorjenemu brzojavu.

Ko sem tako dobil vsa pojasnila in navodila, kar je bilo mogoče, sem se zahvalil glavarju za usluge ter z dragocenimi listinami v žepu šel, da dovršim priprave za pot, za pot, ki je bila lahko tisoč ali dva tisoč milj daljša ali krajša, kakor se je pač tobolskemu guvernerju zljubilo poslati nesrečnega Cenerija.

Predno sem odinil, sem prejel od Priscile pismo — eno tistih okornih, precej nejasnih pisem, kakor jih navadno pišejo ljudje njenega stanja. Obveščalo mi je, da se Pavlina dobro počuti, da se rade volje da voditi po Priscinih svetih in rada ostane pri njej, dokler se ta neznani sorodnik ali prijatelj ne vrne.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOCI! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVEN-SKE MATICE»?

Trgovski sotrudnik, modne, manu-fakturne ali galanterijske stroke, **boljša moč,** ki ima tudi zmoglost in veščje za aranžiranje izdelb, se pod zelo dobrimi pogoji **takoj sprejme** v mestu na Stajerskem. Ponudbe na upravo «Jutra». 726 2-1

20.000 kg
prima angleškega
kristal. boraksa

v vrečah po 100 kg bruto za neto, zacarinjeno, od skladišča Ljubljana ital. Lir 4-80, pri nadrobni oddaji Lir 5-—, event. tudi v SHS valut. Vpraša se pri: COLONIALE OLAN-DESE, TRST. 686 10-7

Stavbene potrebščine:
Portland-cement, zidno in strešno opeko, cementne streš-nike, cementno-azbestni škrlil (eternit), cementne cevi, dre-nažne cevi, apno, Watproof (cerezit), asfalt, izolirne plo-šče, lesni cement, pristno strešno lepenko št. 80, 100 in 120, strešni lak, katran, kar-bollnej, gips itd. dobavlja
Ljubljanska komercialna družba
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Inženier dr. Miroslav Rasal
oblastveno poverjen
stavbeni inženier
Ljubljana
Hilmarjeva ulica št. 7.
Specialno stavbno podjetje
za betonirke, železobetonske
in vodne gradnje.
Izrada vodnih sil.

Kontoristinja, boljša moč, zmožna slo-venke in nemške steno-grafije in drugih kontorskih del, se pod zelo dobrimi pogoji **takoj sprejme** v mestu na Stajerskem. Ponudbe na upravo «Jutra». 727 2-1

Sladkor
(amerikanski)
približno 1 vagon, ali tudi v manjših množinah odda po ugodnih cenah
Gospodarska poslovalnica drž. žel.
Ljubljana, drž. kol. 730
Odpošlje se tudi po naročilu.

Notar v Črnomlju
Išče izvežbanega
solicitatorja.
Plača po dogovoru. Vstop takoj. Prednost imajo telovadni vaditelji in pevci. Ponudbe naj se naslovijo dir ktno, opremljene z iz-pridevali. 705 5-5

F. BRUMAT
Ljubljana
Manufaktura in tkanine
Konkurenčne cene!
Mestni trg 25/I.

Lepa vila
(16 sob s pritlikinami), obdana od krasnih vrtov, s cvetličarno
se prodaja. 2-1
Gospodarska poslopja so v najboljšem stanju. Zemlje je prilično 50 oralov, pol hoste, pol polja. Krasna lega ob večjem kraju prejšnje Spodnje Sta-jerske, tik ob železnici. Divni razgled na dolino in obkrožujoče gore. Ponudbe na upravo «Jutra».

se prodajo. 2-1
Pozlaščene, s svilnim damastom pre-vlečene, umetniško izrezljane,
moderne rokoko-mobilije
za velik salon 728 2-1
se prodajo.
Resnim reflektantom se na željo premičnine pokažejo.
Ponudbe na upravo «Jutra».

Konkurenčne cene!

Naročajte in širite sledeče
leposlovne knjige:
Anatole France-Debeljak: Pingvinški otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 36 K, vez. 50 K, po pošti pripor. 4 K 60 v več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Corvantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti 1 K 80 v več.
Anto Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti 1 K 80 v več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, po pošti 2 K 60 v več.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 3 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 2 K 60 v več.
Knjige se naročajo pri založništvu:
Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Sodna ulica 6. 66 40

Išče se trgovsko knjigotržec za izvežban in vpeljan samo-stojno vodstvo večje knjigarne. Takošnje ponudbe na upravnistvo «Jutra». 3-3

Priporočamo domače tvrdke:
Mali trgovski in obrtni oglasnik.
Izjava poljubn. vsaka objava 4 K.
Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.
Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]
Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Kupi se se dobro deci-malna tehtnica, 50 kilogramov.

Frank Haller, Prigode gospoda Collina.
Naroča se pri upravnistvu «Jutra», Ljubljana, Sodna ulica 6.
Cena 15 K, po pošti 2 K več. Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Kavarna Leon, Ljubljana, Stari trg št. 30
vsak dan ob 9. uri zvečer
damski koncert. 576 10-9

Štiri milijone kron
zadene v najbolj srečnem slučaju igralec državne razredne loterije.
Premijo 320.000— kron
v tretjem razredu in premijo v četrtem razredu
400.000— kron
sta zadeli srečki, kupljeni pri
Zadružni gospodarski banki.
Novo žrebanje se vrši od 12. maja do 2. junija.
Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke IV. razreda za nove srečke V. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K, osminka 24 K. Kdor še ni igral, a hoče igrati v petem razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov, torej petkratni iznos.
Zadnja prilika! Zadnja prilika!
Nekaj srečk ima še na razpolago 687 2-2
Zadružna gospodarska banka, d. d.
v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.